

IZABELA WRÓBEL

EUROPEIZACJA
PRAWA IMIGRACYJNEGO
REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC
W LATACH 1999–2009

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU WROcŁAWskiego
WROcŁAW 2010

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
1 Europeizacja – pojęcie, zasięg i sposoby wywierania wpływu na politykę oraz prawo na poziomie narodowym	17
1.1 Uwagi wprowadzające	17
1.2 Stan badań nad europeizacją	19
1.3 Pojęcie europeizacji w ujęciu politologicznym	26
1.4 Pojęcie europeizacji w ujęciu prawniczym	31
1.5 Zakres europeizacji	43
1.6 Drogi i sposoby europeizacji	45
2 Europeizacja narodowych polityk i ustawodawstw w dziedzinie imigracji	49
2.1 Uwagi wprowadzające	49
2.2 Kompetencje Wspólnoty Europejskiej w sprawach imigracyjnych oraz podstawowe założenia jej polityki imigracyjnej w latach 1999–2009	51
2.3 Kompetencje Unii Europejskiej w sprawach imigracyjnych oraz podstawowe założenia jej polityki imigracyjnej po 1 grudnia 2009 roku	56
2.4 Imigracja jako przedmiot regulacji narodowej	59
2.5 Od internacjonalizacji do europeizacji w dziedzinie imigracji	67
2.6 Skutki europeizacji w dziedzinie imigracji dla współczesnych debat politycznych i prawnych	73
3 Europeizacja a Republika Federalna Niemiec	76
3.1 Uwagi wprowadzające	76
3.2 Państwo federalne jako uczestnik procesu europeizacji	80
3.3 Republika Federalna Niemiec w procesie europeizacji na podstawie Traktatu z Maastricht	85
3.4 Republika Federalna Niemiec w procesie europeizacji na podstawie Traktatu z Lizbony	93
3.5 Republika Federalna Niemiec w procesie europeizacji w dziedzinie imigracji – wnioski z dotychczasowych badań	102
4 Historyczne i polityczne tło nowego prawa imigracyjnego Republiki Federalnej Niemiec	108
4.1 Uwagi wprowadzające	108
4.2 Sytuacja migracyjna w Republice Federalnej Niemiec po drugiej wojnie światowej	112
4.3 Podstawowe założenia polityki imigracyjnej koalicji czerwono-zielonej w Niemczech w latach 1998–2005	123
4.4 Podstawowe założenia polityki imigracyjnej wielkiej koalicji w Niemczech w latach 2005–2009	134
5 Zasady nabywania obywatelstwa niemieckiego – początek europeizacji?	146
5.1 Uwagi wprowadzające	146
5.2 Rozumienie narodu i obywatelstwa państwowego w Republice Federalnej Niemiec	150

5 3	Nabywanie obywatelstwa niemieckiego	154
5 4	Obywatelstwo niemieckie a obywatelstwo innych państw członkowskich i obywatelstwo Unii Europejskiej	169
6	Europeizacja zasad przyjmowania w Niemczech imigrantów przymusowych	176
6 1	Uwagi wprowadzające	176
6 2	Ogólne warunki przyjmowania cudzoziemców z przyczyn prawnomiędzynarodowych, humanitarnych lub politycznych	187
6 3	Warunki przyjmowania osób ubiegających się o azyl i podstawowe zasady postępowania azylowego	198
6 4	Warunki przyjmowania osób uprawnionych do azylu i uchodźców konwencyjnych	241
6 5	Warunki przyjmowania cudzoziemców objętych ochroną uzupełniającą	264
6 6	Warunki przyjmowania cudzoziemców objętych ochroną tymczasową	276
6 7	Warunki udzielania pomocy w dobrowolnej repatriacji i przesiedleniu	280
7	Europeizacja zasad przyjmowania w Niemczech imigrantów dobrowolnych	287
7 1	Uwagi wprowadzające	287
7 2	Warunki pobytu w celu wykonywania pracy najemnej	291
7 3	Warunki pobytu w celu prowadzenia samodzielnej działalności zarobkowej	299
7 4	Warunki pobytu w celu prowadzenia badań naukowych	302
7 5	Warunki pobytu w celu odbycia studiów, wzięcia udziału w kursie językowym lub uczęszczania do szkoły	306
7 6	Warunki pobytu obywateli Unii Europejskiej i członków ich rodzin	310
7 7	Warunki pobytu rezydentów długoterminowych Wspólnot Europejskich	336
8	Europeizacja zasad łączenia rodzin imigranckich w Niemczech	354
8 1	Uwagi wprowadzające	354
8 2	Zasada łączenia rodzin w prawie niemieckim	357
8 3	Warunki łączenia rodzin obywateli niemieckich	362
8 4	Warunki łączenia rodzin cudzoziemców	365
8 5	Szczególne warunki łączenia małżonków	371
8 6	Szczególne warunki łączenia dzieci	380
8 7	Warunki pobytu dziecka urodzonego w Niemczech	391
8 8	Szczególne warunki łączenia rodziców i pozostałych członków rodziny	392
	Zakończenie	395
	Wykaz źródeł i literatury	404
	Summary	440
	Spis tabel	443